

OBSAH

1 Vývoj starostlivosti o zdravie (T. Šagát)	11
1.1 Starostlivosť o zdravie pred naším letopočtom	11
1.2 Antická medicína	11
1.3 Medicína v stredoveku	12
1.4 Medicína v období renesancie	14
1.5 Medicína v 17. storočí	15
1.6 Medicína v 18. storočí	16
1.7 Medicína v 19. storočí	18
1.8 Medicína v 20. storočí	21
2 Spoločenská stratégia ochrany a podpory zdravia (I. Rovný)	26
2.1 Verejné zdravotníctvo – vymedzenie pojmov	26
2.2 História verejného zdravotníctva	28
2.2.1 Verejné zdravotníctvo pred naším letopočtom	28
2.2.2 Verejné zdravotníctvo v stredoveku	28
2.2.3 Verejné zdravotníctvo v Rakúsko-Uhorsku	29
2.2.4 Verejné zdravotníctvo v prvej Československej republike	29
2.2.5 Verejné zdravotníctvo v období Slovenského štátu	30
2.2.6 Verejné zdravotníctvo v obnovenej Československej republike	30
2.2.7 Verejné zdravotníctvo po roku 1989	32
2.2.8 Organizácia a riadenie verejného zdravotníctva v súčasnosti	32
2.3 Zdravotný stav obyvateľstva	34
2.3.1 Demografický vývoj	34
2.3.2 Pôrodnosť (natalita)	34
2.3.3 Dojčenská úmrtnosť	34
2.3.4 Prirodzený prírastok a stredná dĺžka života	34
2.3.5 Úmrtnosť	35
2.3.5.1 Choroby obehovej sústavy	36
2.3.5.2 Onkologické choroby	36
2.3.5.3 Poranenia, úrazy a otravy	38
2.3.5.4 Choroby tráviacej sústavy	40

2.3.5.5 Choroby dýchacej sústavy	40
2.3.5.6 Infekčné choroby	41
2.3.5.7 Imunizačný program	42
2.4 Environmentálne zdravie	42
2.4.1 Pitná voda	42
2.4.2 Ovzdušie	43
2.5 Rizikové faktory zdravia	43
2.5.1 Charakteristika rizikových faktorov zdravia	43
2.5.2 Výskyt rizikových faktorov v populácii Slovenskej republiky	44
2.6 Štátna zdravotná politika	44
2.7 Programy odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou	45
3 Štátna zdravotná správa (T. Šagát, I. Rovný)	47
3.1 Úlohy štátnej zdravotnej správy	47
3.1.1 Úlohy ministerstva zdravotníctva	48
3.1.2 Výkon miestnej štátnej správy na úseku zdravotníctva	51
3.1.3 Výkon samosprávy na úseku zdravotníctva	54
3.2 Štátna správa na úseku ochrany zdravia	55
3.2.1 Úlohy ministerstva zdravotníctva	55
3.2.2 Úrad verejného zdravotníctva	56
3.2.3 Regionálne úrady verejného zdravotníctva	57
3.2.4 Špecializované úlohy úradov verejného zdravotníctva	58
3.2.5 Štátny zdravotný dozor	59
4 Systém zdravotnej starostlivosti (T. Šagát, E. Jurgová, J. Slaný, D. Michalička, M. Vladárová, D. Farkašová)	64
4.1 Charakteristika systému zdravotnej starostlivosti (T. Šagát)	64
4.2 Modely zdravotnej starostlivosti	64
4.3 Druhy a formy zdravotnej starostlivosti	67
4.3.1 Primárna zdravotná starostlivosť (E. Jurgová)	67
4.3.1.1 Charakteristika primárnej zdravotnej starostlivosti	67
4.3.1.2 Zdravotnícke zariadenia primárnej zdravotnej starostlivosti	69
4.3.1.3 Poskytovanie primárnej zdravotnej starostlivosti	69
4.3.1.4 Úlohy sestry v primárnej zdravotnej starostlivosti	70
4.3.2 Sekundárna zdravotná starostlivosť	70
4.3.3 Následná zdravotnícka starostlivosť	71
4.3.4 Ústavná zdravotná starostlivosť	71
4.4 Lekárnická starostlivosť (J. Slaný)	72
4.4.1 Charakteristika lekárskej starostlivosti	72
4.4.2 Zariadenia lekárskej starostlivosti	72
4.4.3 Poskytovanie lekárskej starostlivosti	73
4.4.4 Riadenie lekárskej starostlivosti	74

4.5 Lekárska posudková a revízna činnosť (D. Michalička, M. Vladárová)	74
4.5.1 Lekárska posudková činnosť	75
4.5.2 Lekárska revízna činnosť	77
4.6 Ošetrovateľstvo (D. Farkašová, T. Šagát)	78
4.6.1 Definícia a predmet ošetrovateľstva	78
4.6.2 Stručná história ošetrovateľstva	79
4.6.3 Súčasné ošetrovateľstvo	80
4.6.4 Transformácia ošetrovateľskej starostlivosti v Slovenskej republike	81
4.6.5 Poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti	82
4.6.6 Poskytovatelia ošetrovateľskej starostlivosti	83
4.6.7 Riadenie ošetrovateľskej starostlivosti	83
5 Zdravotnícke zariadenia (T. Šagát)	84
5.1 Sieť zdravotníckych zariadení	84
5.2 Sústava zdravotníckych zariadení	91
5.2.1 Zdravotnícke zariadenia ambulantnej starostlivosti	91
5.2.2 Zdravotnícke zariadenia ústavnej starostlivosti	94
5.2.3 Iné zdravotnícke zariadenia	96
5.3 Organizácia a riadenie zdravotníckych zariadení	96
5.3.1 Transformácia zdravotníctva v Slovenskej republike	96
5.3.1.1 Zásadné dokumenty reformy zdravotnej starostlivosti	97
5.3.1.2 Chronológia reformy zdravotnej starostlivosti	98
5.3.2 Neštátne zdravotnícke zariadenia	101
5.3.2.1 Povoľovanie poskytovania zdravotnej starostlivosti	101
5.3.2.2 Dočasné pozastavenie povolenia, jeho zrušenie a zánik	102
5.3.2.3 Povinnosti zdravotníckeho zariadenia	102
5.3.3 Riadenie zdravotnej starostlivosti	104
5.4 Financovanie zdravotnej starostlivosti	104
5.5 Kontrola úrovne a kvality poskytovania zdravotnej starostlivosti	106
5.6 Poistenie zdravotníckeho zariadenia	106
6 Pracovníci v zdravotníctve (T. Šagát)	108
6.1 Odborná spôsobilosť zdravotníckych pracovníkov	108
6.2 Ďalšie vzdelávanie pracovníkov v zdravotníctve	109
6.2.1 Príprava na výkon práce v zdravotníctve	110
6.2.2 Špecializačné štúdium	110
6.2.3 Certifikačná príprava	111
6.3 Pracovníci v zdravotníctve	111
6.3.1 Zdravotnícki pracovníci	112
6.3.2 Iní odborní pracovníci v zdravotníctve	118
6.3.3 Pomocní pracovníci v zdravotníctve	118
6.4 Sústavné vzdelávanie pracovníkov v zdravotníctve	119

7 Stavovské organizácie a odborné spoločnosti (P. Krištúfek, J. Gajdošík, D. Farkašová, T. Šagát)	120
7.1 Slovenská lekárska spoločnosť (P. Krištúfek)	120
7.1.1 Charakteristika Slovenskej lekárskej spoločnosti	120
7.1.2 História Slovenskej lekárskej spoločnosti	120
7.1.3 Organizačná štruktúra Slovenskej lekárskej spoločnosti	121
7.1.4 Činnosť Slovenskej lekárskej spoločnosti	121
7.2 Slovenská lekárska spoločnosť (J. Gajdošík)	122
7.2.1 Charakteristika Slovenskej lekárskej spoločnosti	122
7.2.2 História Slovenskej lekárskej spoločnosti	122
7.2.3 Organizačná štruktúra Slovenskej lekárskej spoločnosti	122
7.2.4 Činnosť Slovenskej lekárskej spoločnosti	122
7.3 Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek (D. Farkašová, T. Šagát)	123
7.3.1 História Slovenskej komory sestier a pôrodných asistentiek	123
7.3.2 Charakteristika Slovenskej komory sestier a pôrodných asistentiek	124
7.3.3 Organizačná štruktúra Slovenskej komory sestier a pôrodných asistentiek	124
7.3.4 Činnosť Slovenskej komory sestier a pôrodných asistentiek	124
8 Správa sociálnej starostlivosti (A. Mrázová, T. Šagát)	126
8.1 Definícia sociálnej politiky	126
8.2 Funkcie sociálnej politiky	127
8.3 Princípy sociálnej politiky	129
8.4 Nástroje sociálnej politiky	130
8.5 Realizácia sociálnej politiky	131
8.6 Organizácia sociálnej ochrany občanov	132
8.7 Západoeurópsky sociálny model	134
9 Zariadenia sociálnej starostlivosti (A. Mrázová, T. Šagát)	137
9.1 Charakteristika systému sociálneho zabezpečenia	137
9.2 Štátna sociálna podpora	139
9.3 Sociálna pomoc	140
9.3.1 Sociálna prevencia	141
9.3.2 Riešenie hmotnej alebo sociálnej núdze	141
9.3.3 Riešenie sociálnej núdze občana s ťažkým zdravotným postihnutím	143
9.4 Ústavná sociálna starostlivosť	144
9.5 Azylová starostlivosť	146
9.6 Hospicová starostlivosť	147
10 Systém sociálnej starostlivosti (A. Mrázová, T. Šagát)	149
10.1 Sociálna práca	149

10.2 Tretí sektor	151
10.2.1 Charakteristika tretieho sektora	151
10.2.2 Štruktúra tretieho sektora	154
10.2.3 Financovanie tretieho sektora	155
10.3 Záchranná sociálna sieť	156
11 Zdravotné poistenie a sociálne poistenie (E. Kováč, T. Šagát, A. Mrázová)	159
11.1 Zdravotné poistenie (E. Kováč)	159
11.1.1 Verejné a súkromné zdravotné poistenie	159
11.1.2 Výkon zdravotného poistenia	161
11.1.3 Úlohy zdravotnej poisťovne	161
11.1.4 Kompenzácia rizikovej štruktúry poistencov	162
11.1.5 Nákup zdravotnej starostlivosti	163
11.1.5.1 Princípy nákupu zdravotnej starostlivosti	163
11.1.5.2 Platobné metódy	164
11.2 Sociálne poistenie (A. Mrázová, T. Šagát)	165
11.2.1 Charakteristika sociálneho poistenia	165
11.2.2 Reforma sociálneho poistenia	166
11.2.3 Hlavné zmeny v sociálnom poistení v roku 2004	167
11.2.3.1 Nemocenské poistenie	167
11.2.3.2 Dôchodkové poistenie	168
11.2.3.3 Úrazové poistenie	170
11.2.3.4 Garančné poistenie	170
11.2.3.5 Poistenie v nezamestnanosti	170
12 Právne predpisy v zdravotníctve (M. Božíková)	172
12.1 Význam právnych predpisov v zdravotníctve	172
12.2 Základné pramene zdravotníckeho práva	174
12.3 Medzinárodné dohovory v oblasti zdravotníctva	176
13 Právne postavenie zdravotníckeho pracovníka (M. Božíková)	179
13.1 Podmienky pre poskytovanie zdravotnej starostlivosti	179
13.2 Právna zodpovednosť zdravotníckeho pracovníka	182
13.3 Povinnosti pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti	184
13.3.1 Povinnosti zdravotníckeho pracovníka pri vykonávaní zdravotníckeho povolania	185
13.3.2 Povinnosti lekára pri vykonávaní zdravotníckeho povolania	186
13.4 Zákaz výkonu zdravotníckeho povolania	188
13.5 Poistenie zodpovednosti za škodu	189
13.5.1 Poistenie za škodu v neštátnom zdravotníckom zariadení	189
13.5.2 Poistenie za škodu v štátnom zdravotníckom zariadení	190

14 Pracovné právo (M. Božíková)	191
14.1 Predpoklady zdravotníckeho pracovníka na vykonávanie verejnej služby	192
14.2 Predpoklady zdravotníckeho pracovníka na vykonávanie pracovných činností v pracovnoprávných vzťahoch	193
14.3 Vznik pracovnoprávneho vzťahu zdravotníckeho pracovníka	193
14.4 Práva a povinnosti v pracovnoprávných vzťahoch	197
14.5 Pracovný čas	199
14.6 Riziková práca	203
14.7 Choroby z povolania	204
14.8 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci	205
14.8.1 Povinnosti zamestnávateľa v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci	206
14.9 Odmeňovanie zdravotníckych pracovníkov	208
14.9.1 Odmeňovanie zdravotníckych pracovníkov vo verejnej službe.....	209
14.9.2 Odmeňovanie ostatných zdravotníckych pracovníkov	210
14.10 Právo na štrajk	211